

© Björn Forssén

Länkar till offentligt tryck och myndigheter etc., domstolar inom och utom Sverige och källor inom bl.a. EU, FN, ICC, WTO, OECD, Interpol och frihandelssammanslutningar samt utländska bibliotek och myndigheter, USA och Nato - ett verktyg för bl.a. skatterättsliga studier

I mina kurser inom t.ex. universitet och högskola hänvisar jag ibland också till svenskt och utländskt offentligt tryck etc. på nätet. Nedan finner Du länkar till följande organisationer etc. som kan vara aktuella:

- **Sveriges riksdag och Regeringen etc. samt Sveriges advokatsamfund /R1/**
- **Vissa svenska myndigheter och branschorganisationer/fackföreningar, etc. /R2/**
- **Vissa domstolar etc. inom och utom Sverige /R3/**
- **Europarättsliga organisationer m.m. /R4/**
- **Förenta Nationerna (FN), Internationella brottmålsdomstolen (ICC) och Världshandelsorganisationen (WTO) /R5/**
- **OECD /R6/**
- **Interpol /R7/**
- **Vissa internationella frihandelsavtal etc. /R8/**
- **Vissa utländska bibliotek och myndigheter /R9/**
- **Vissa uppgifter som berör USA /R10/**
- **Nato /R11/**

OBS! Med denna länksamling avser jag att ge i första hand studenter exempel på organisationer etc. för kompletterande informationsinhämtande till studier i olika ämnen. Kom ihåg att själv kontrollera hur aktuella de hemsidor etc. är till vilka länkarna går.

Förenta Nationerna (FN), Världshandelsorganisationen (WTO) och Internationella brottmålsdomstolen (ICC) /R5/

Förenta Nationerna (FN), **R5/1**, FN:s regionala informationskontor för Västeuropa (UNRIC), **R5/2**, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), **R5/3**, Ekonomiska och sociala rådet (ECOSOC), **R5/4**, FN:s flyktingorgan (UNHCR), **R5/5**, FN:s barnfond (UNICEF), **R5/6**, Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur (UNESCO), **R5/7**, Världshälsoorganisationen (WHO), **R5/8**, Internationella valutafonden (IMF) och Världsbanken (WB), **R5/9**, Internationella arbetsorganisationen (ILO), **R5/10**, FN:s folkrättskommission (ILC), **R5/11**, FN:s miljöförsamling (UNEA) och FN:s miljöprogram (UNEP), **R5/12**, FN:s klimatpanel (IPCC), **R5/13**, 'Haagdomstolen', **R5/14**, Internationella brottmålsdomstolen (ICC), **R5/15**, och Världshandelsorganisationen (WTO), **R5/16**

FN, <https://www.un.org/>, **R5/1**

- Sverige har varit medlem i FN sedan 1946. Sverige var dock inte en av grundnationerna när FN bildades 1945.
- FN:s högkvarter finns i New York (USA).
- FN:s huvudorgan är: Generalförsamlingen, Säkerhetsrådet, Sekretariatet, Ekonomiska och sociala rådet (ECOSOC), Internationella domstolen (ICJ) och Förvaltarens råd. (Jfr nedan ang. ICJ.)
- FN har dessutom underorgan och fackorgan. Underorganen är en del av FN och inrättas av generalförsamlingen beroende på omfattningen av FN:s arbetsområde. Varje underorgan har sitt specifika mandat och kompetens. Fackorganen är självständiga internationella organisationer för samarbete inom områden som postgång, sjöfart, civilflyg etc. Fackorganen är inte underställda FN, utan har samarbetsavtal med FN.
- Huvudorganen, Underorganen och Fackorganen utgör vad som benämns *FN-systemet*.
- Dessutom finns så kallade Relaterade organisationer, vilka är självständiga, men anslutna till FN enligt artikel 102 i FN:s stadga (jfr nedan FN:s stadga och stadga för den internationella domstolen resp. faktablad från Svenska FN-förbundet). Relaterade organisationer är Internationella atomenergiorganet IAEA, <https://www.iaea.org/>, och Världshandelsorganisationen (WTO). (Jfr nedan ang. WTO.)
- FN:s Europakontor finns i Genève (Schweiz).
- FN:s stadga och stadga för den internationella domstolen, <https://web.archive.org/web/20090422035157/http://www.sfn.se/fn-info/om-fn/fn-stadgan/>.
- Internationella domstolen – förkortning på fr. CIJ och på eng. ICJ. Domstolen (som även kallas 'Haagdomstolen') är ett av FN:s huvudorgan, och har sitt säte i Haag (Nederländerna), <https://www.icj-cij.org/>. Jfr även nedan. Domstolen ersatte Fasta mellanfolkliga domstolen, som lades ned efter andra världskriget när FN ersatte Nationernas Förbund (som hade slutat att fungera redan som en följd av kriget).

- FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, <https://unric.org/sv/manskliga-rattigheter/>.
- International Civil Service Commission ICSC, <https://icsc.un.org/>, är ett fristående expertorgan bildat 1974 av FN:s generalförsamling för att ge service åt *FN-systemet*. I vissa frågor fattar ICSC självt beslut och på andra områden lämnar ICSC rekommendationer till generalförsamlingen, som då agerar som regelskapare (eng., legislator) åt resten av FN-systemet.

UNRIC, <https://unric.org/sv/om-unric/>, R5/2

- UNRIC är FN:s regionala informationskontor för Västeuropa.
- UNRIC:s kontor finns i Bryssel (Belgien).
- UNRIC svarar på förfrågningar via telefon, e-mail och post och välkomnar studentgrupper på besök.
- UNRIC täcker Andorra, Belgien, Cypern, Danmark, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Island, Italien, Luxemburg, Malta, Monaco, Nederländerna, Norge, Portugal, San Marino, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tyskland och Vatikanstaten samt EU-institutionerna.
- UNRIC:s nordiska avdelning upprätthåller hemsidor och olika sociala medier på svenska, danska, finska, isländska och norska.

[Ideella organisationen Svenska FN-förbundet, <https://fn.se/>, sammanfattar om *FN-systemet* etc. i ett faktablad, <https://fn.se/wp-content/uploads/2016/08/Faktablad-3-11-F%C3%B6renta-Nationerna.pdf>. Jfr även Guide till FN-dokumentationen – DagDok, <https://www.dagdok.org/fns-amnesomraden/internationell-ratt/fns-folkrattskommission/>. (Här ovan och nedan återger jag viss information med bäring på FN.)]

OSSE, <https://www.ui.se/landguiden/internationella-organisationer/osse/>, R5/3

Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE, förkortning på eng., OSCE, <https://www.osce.org/>). OSSE är en regional organisation inom FN, med *Permanent Council* i Wien. OSSE grundades 1972 under namnet Europeiska säkerhetskonferensen (ESK), och namnändrades till Osse 1995.

ECOSOC, <https://fn.se/vi-gor/vi-utbildar-och-informerar/fn-info/fn-som-organisation/fn-systemet/huvudorgan/ekonomiska-och-sociala-radet/>, R5/4

- Ekonomiska och sociala rådet (ECOSOC) är ett av FN:s huvudorgan.
- ECOSOC sammanträder två gånger per år, på vintern i New York och på sommaren i New York eller Genève.
- ECOSOC:s ordinarie sammanträdesrum är plenisalen i FN-huset i New York.

- ECOSOC behandlar frågor om människors ekonomiska, sociala och kulturella villkor och ska samordna arbetet inom de olika fackorganen och underorganen.
- ECOSOC ansvarar även för FN:s kontakter med icke statliga aktörer.

ECOSOC inordnade 1947 UNECE (The United Nations Economic Commission för Europe), <https://unece.org/>, som är en FN:s fem regionala kommissioner.

- Under beskydd av UNECE antog ett antal europeiska länder 1949 TIR-överenskommelsen, vilken 1959 ersattes av TIR-konventionen, som i sin tur ersattes 1975 av den multilaterala TIR-konventionen, The Convention on International Transport of Goods Under Cover of TIR Carnets (TIR Convention). Genom TIR, <https://unece.org/transport/tir>, förenklas och harmoniseras hanteringen av formaliteter kring internationella vägtransporter.

TIR står för "Transports Internationaux Routiers" eller "Transport International par la Route" (förkortning på fr., TIR) eller "International Road Transports". Bland de länder i världen som är anslutna till TIR-konventionen ingår EU:s medlemsstater.

TIR-konventionen finns enkelt tillgänglig på Tullverkets hemsida:

<https://www.tullverket.se/sv/omoss/verksamhetochorganisation/lagarochforeskrifter/forfattningaritullverket/transiteringmmforfattningsstod/tirkonventionen.4.792224361590183a4d399b.html>.

UNHCR, <https://sverigeforunhcr.se/vad-ar-unhcr>, **R5/5**

- UNHCR har sitt säte i Genève (Schweiz), och är ett av FN:s underorgan. UNHCR är FN:s flyktingorgan med uppdrag att skydda människor som har tvingats fly från krig, konflikt eller förföljelse.
- FN:s flyktingkommissarie, <https://unric.org/sv/fns-flyktingkommissarie-unhcr/>

UNICEF, <https://unicef.se/>, **R5/6**

- UNICEF, på svenska FN:s barnfond, har sitt huvudkontor i New York (USA).
- UNICEF är ett av FN:s underorgan och lyder under FN:s generalförsamling.
- UNICEF arbetar för att barns grundläggande behov ska tillgodoses.
- FN:s barnkonvention blev svensk lag 1 januari 2020, genom SFS 2018:1197, <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/barnkonventionen-som-svensk-lag/>. Redan 20 november 1989 antog FN konventionen om barnets rättigheter (FN:s barnkonvention). "För första gången hade de rättigheter som tillkommer alla barn och ungdomar upp till 18 år samlats i ett folkrättsligt bindande dokument", vilket anges i förordet till UD informerar 1990:6 (skrivet av dåvarande utrikesministern Sten Andersson).
- FN:s barnkonvention är allmän lag i Sverige, och borde efter drygt 30 år ha givits status som grundlag i Sverige – enligt min uppfattning.

UNESCO, <https://en.unesco.org>, R5/7

- Unesco har sitt säte i Paris (Frankrike), och är knutet till FN som ett fackorgan inom ECOSOC, inte under generalförsamlingen. UNESCO är FN:s organisation för utbildning, vetenskap och kultur, vilket också är dess benämning på svenska.

WHO, <https://www.who.int/>, R5/8

- Världshälsoorganisationen (WHO) är FN:s fackorgan för hälsofrågor.
- WHO har sitt huvudkontor i Genève (Schweiz).
- Folkhälsomyndigheten (FHM) om WHO och internationell samordning: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsoarbete/internationellt-samarbete/who-samarbete/>. Se även /R2/ ang. FHM resp. /R10/ ang. CDC i USA.

IMF, <https://www.imf.org/en/Home>, och **WB**, <https://www.worldbank.org/en/home>, R5/9

- IMF och WB kallas för Bretton Woods-institutionerna (eller Bretton Woods-tvillingarna). IMF och WB har båda säte i Washington (USA), och de är knutna till FN som fackorgan inom ECOSOC, inte under generalförsamlingen.

ILO, <https://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>, R5/10

- International Labour Organization (ILO), på svenska Internationella arbetsorganisationen, är FN:s fackorgan för arbetslivsfrågor.
- ILO grundades 1919. Sverige medlem är medlem av ILO sedan 1920, genom sin anslutning till Nationernas Förbund (NF) – NF var en föregångare till FN.

ILC, <https://legal.un.org/ilc/>, R5/11

International Law Commission, ILC – FN:s folkrättskommission. ILC grundades av FN:s generalförsamling 1947. Jfr även info i [DagDok](https://www.dagdok.org/fns-amnesomraden/internationell-ratt/fns-folkrattskommission/), <https://www.dagdok.org/fns-amnesomraden/internationell-ratt/fns-folkrattskommission/>.

ILC har fått igenom flera traktat, såsom:

- Wienkonventionen om traktaträtten (från 1969),
- Wienkonventionen om traktaträtten mellan stater och internationella organisationer eller internationella organisationer sinsemellan (från 1986 – kompletterar Wienkonventionen om traktaträtten som endast gäller stater) och
- Internationella brottmålsdomstolen (ICC) – etablerad 2002 (jfr nedan ang. ICC).

UNEA, <https://www.unep.org/environmentassembly/about-united-nations-environment-assembly>, och **UNEP**, <https://www.unep.org/>, **R5/12**

UNEA

- FN:s miljöförsamling – förkortning på eng., UNEA.
- UNEA är det styrande organet över UNEP och är efterträdaren till UNEP:s styrande råd (Governing Council).
- UNEA sätter den globala miljöagendan i samarbete med FN-institutioner och multilaterala miljöavtal.

UNEP

- FN:s miljöprogram – förkortning på eng., UNEP (jfr t.ex. Montrealprotokollet, <https://ozone.unep.org/treaties/montreal-protocol>, och FN:s klimatavtal – Parisavtalet, FN:s hemsida, <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement> / [Europeiska rådet/Regeringen, https://www.regeringen.se/regeringens-politik/parisavtalet/](https://www.regeringen.se/regeringens-politik/parisavtalet/)).
- UNEP är underordnat FN:s generalförsamling, och bildades efter FN:s miljövårdskonferens i Stockholm 1972 för att samordna FN:s miljöarbete,
- UNEP har sitt högkvarter i Nairobi (Kenya).

IPCC, <https://www.ipcc.ch/>, **R5/13**

- FN:s klimatpanel – förkortning på eng., IPCC.
- IPCC bildades 1988 av de båda FN-organen UNEP (jfr ovan) och Meteorologiska världsorganisationen [WMO](https://public.wmo.int/en), <https://public.wmo.int/en>. Ang. WMO, se även **/R2/** ang. SMHI.
- ICPP bedriver ingen egen forskning, utan ska tillhandahålla ett vetenskapligt perspektiv över kunskapsläget beträffande klimatförändringen och dess miljömässiga och socioekonomiska påverkan.

Se även **/R2/** ang. Klimatpolitiska rådet.

'Haagdomstolen', **R5/14**

'Haagdomstolen' är en benämning som används ibland för internationella domstolen respektive Permanenta skiljedomstolen (även kallad Haagtribunalen). Båda har säte i Fredspalatset (Peace Palace) i Haag, Nederländerna. 'Haagdomstolen' gäller fredlig konfliktlösning mellan stater.

- Internationella domstolen [fr., CIJ – eng., ICJ], <https://www.icj-cij.org/> eller <https://unric.org/sv/internationella-domstolen/>.

- ICJ är FN:s huvudorgan för juridiska bedömningar och domslut. ICJ etablerades i juni 1945 genom att FN-stadgan antogs och domstolen påbörjade sitt arbete i april 1946.
- Permanenta skiljedomstolen (PCA), <https://pca-cpa.org/en/home/>.
- PCA grundades år 1900 och började verka år 1902.

Internationella brottmålsdomstolen – förkortning på eng., **ICC**, <https://unric.org/sv/internationella-brottmalsdomstolen-icc>, **R5/15**

ICC är en permanent domstol (inrättad genom en multilateral överenskommelse – Romstadgan). ICC prövar enskilda individers ansvar för grova brott mot den internationella rätten.

- ICC har sitt säte i Haag (Nederländerna).
- ICC har etablerats (2002) som ett oberoende organ och kan agera vid brott inom dess jurisdiktion utan att ha något särskilt mandat från FN:s säkerhetsråd.
- ICC är således en självständig internationell organisation, men FN kan i speciella fall bidra till ICC:s finansiering, om generalförsamlingen godkänner det.
- ICC kan åtala individer för krigsförbrytelser, brott mot mänskligheten och folkmord.
- ICC kan endast ingripa när en nationell domstol inte kan eller inte vill göra det själv. ICC:s mandat ersätter alltså inte nationella domstolars bestämmanderätt, men det kan finnas situationer då en stats juridiska system kollapsar eller inte fungerar. Det kan dessutom både finnas regeringar som ser genom fingrarna eller själva deltar i grymheter, och tjänstemän som är ovilliga att åtala en person med stora maktbefogenheter.
- ICC:s jurisdiktion gäller endast för brott begångna efter 1 juli 2002. ICC kan inte åtala personer som är anklagade för att ha begått brott tidigare.

Jfr även ovan ang. ILC.

Se även Regeringens hemsida ang. Sverige och Internationella tribunalerna och domstolar, <https://www.regeringen.se/sveriges-regering/justitiedepartementet/internationellt-rattsligt-samarbete/internationella-tribunalerna-och-domstolar/>.

- Sverige samarbetade sedan mitten av 1990-talet med de internationella brottmålstribunalerna för f.d. Jugoslavien och Rwanda (ICTY och ICTR), vilka inrättades av FN:s säkerhetsråd 1993 respektive 1994. ICTY stängdes 2017 och ICTR stängdes 2015. ICTY, <https://www.icty.org/>. ICTR, <https://unictr.irmct.org/>.
- Internationella avvecklingsmekanismen för FN:s brottmålstribunalerna (MICT) har övertagit viktiga funktioner som utfördes av ICTY och ICTR, innan de båda domstolarna stängdes (2017 respektive 2015). MICT, <https://www.irmct.org/en>.

- Vidare har Sverige sedan 2006 möjlighet att samarbeta med Specialdomstolen för Sierra Leone, en domstol som inrättades 2002 av FN:s säkerhetsråd, genom ett avtal mellan FN och Sierra Leones regering.
Jfr PM resp. Prop. 2005/06:93 – Samarbete med Specialdomstolen för Sierra Leone: <https://www.regeringen.se/contentassets/5b95416afec64494879dba4e6ead79b7/samarbete-med-specialdomstolen-for-sierra-leone/> resp. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/proposition/samarbete-med-specialdomstolen-for-sierra-leone_gt0393/.
- Därutöver samarbetar Sverige sedan 2002 med ICC.

Världshandelsorganisationen – WTO, <https://www.wto.org/>, R5/16

- WTO har sitt säte i Genève (Schweiz), och är en självständig men Relaterad organisation till FN (jfr ovan). Sverige har varit medlem sedan starten 1995. Den 1 januari 1995 ersattes GATT (General Agreement on Tariffs and Trade) av WTO, nämligen av GATT:s dåvarande 76 medlemmar och EG.
- Även EU i sig är medlem i WTO sedan starten 1995.
- På immaterialrättens område har inom WTO det så kallade TRIPs-avtalet utarbetats – Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights TRIP, https://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/trips_e.htm. Parter i TRIPs-avtalet är bland annat EU och dess medlemsstater.
- WTO-domstolen, <https://www.wto.org/> (Klicka vidare på Trade Topics och på Dispute Settlement.)